

HUSA VELKÁ (*ANSER ANSER*) HNÍZDÍ NA PARDUBICKU

Greylag goose (*Anser anser*) is nesting in the Pardubice district

Vladimír LEMBERK

Husa velká (*Anser anser*) hnízí na území České republiky pravidelně v rybníčních oblastech Třeboňské a Českobudějovické pánve a na Jižní Moravě (ŠTASTNÝ et al., 1987). Před zrušením velkých rybníků v polovině 19. století bylo jejím hnízdištěm také Pardubicko. Od zmíněného období se zde husa velká vyskytuje buď pouze na tahu nebo ojediněle a nepravidelně od r. 1961 v okolí Lázní Bohdaneče i hnízí (ŠTANCL et ŠTANCLOVÁ, 1987). Tato hnízdění byla prokázána pozorováním mláďat a týkala se rybníků Sopřeč, Rozhrma, Strašov a Bohdanečský (ŠTANCL et ŠTANCLOVÁ, 1995).

7.4.1994 mě upozornil Mgr. Jan Dolanský, že při výzkumu obojživelníků na rybníce Baroch, vzdáleném asi 6 km severně od Pardubic, vyplašil husu velkou, sedící pravděpodobně na hnízdě.

14.4.1994 se mi spolu s RNDr. Milanem Růžičkou z ČIŽP Pardubice podařilo hnízdo na rybníku Baroch nalézt. Při přiblížení k hnízdu létal samec vzrušeně nad námi a hlasem varoval samici sedící dosud na vejcích. Ta, i přestože mě viděla, opustila hnízdo teprve když jsem byl od něj asi 6 metrů.

Hnízdo husy velké bylo umístěno asi 35 metrů od jižního břehu rybníka Baroch. Rybník je z této strany lemován smíšeným lesem a loukou. Hnízdo bylo v řídkém porostu skřípince jezerního (*Schoenoplectus lacustris*) asi 3 metry od nevelké plochy volné vodní hladiny (rozměrů asi 10 x 50 m), obklopené souvislým rákosovým porostem. Hloubka vody pod hnízdem byla asi 80 cm. Z loňských (a v menší míře i z letošních) stébel rákosu postavené hnízdo obsahovalo 6 vajec v kotlince, vystlané prachovým peřím (viz. foto).

Rozměry hnízda (v závorce jsou uvedené hodnoty pro hnízda husí na vodě z literatury - HUDEC a ČERNÝ, 1972):

průměr hromady rákosových stébel: 97 cm (113 cm; 70-200 cm)

vnější průměr hnízda: 56 cm (49 cm; 37-65 cm)

průměr kotlinky: 29 cm (25 cm; 15-33 cm)

hloubka kotlinky: 11 cm (8 cm; 4-12 cm).

Obavy, zda vyplašení samice nepovede k jejímu opuštění hnízda, se ukázaly jako zbytečné 16.5.1994, kdy jsem na okraji volné vodní hladiny rybníka Baroch pozoroval oba rodiče hus velkých s 5 mladými.

SOUHRN

V roce 1994 bylo prokázáno úspěšné vyhníždění 1 páru husí velkých (*Anser anser*) na rybníku Baroch, vzdáleném 6 km severně od Pardubic. V návaznosti na údaje ŠTANCLA a ŠTANCLOVÉ (1995) se lze domnívat, že tento druh během posledních 5 let proniká do rybníční oblasti Pardubicka a Bohdanečska, kde hnízdí.

SUMMARY

A couple of greylag goose (*Anser anser*) reared the young ones on the Baroch fishpond, 6 km north of Pardubice, in 1994.

LITERATURA

- HUDEC, K., ČERNÝ, W., 1972: Fauna ČSSR, Ptáci 1. Academia, Praha.
ŠTANCL, L., ŠTANCLOVÁ, H., 1987: Ptactvo Pardubicka II. - Bohdanečsko. KMVČ, Pardubice.
ŠTANCL, L., ŠTANCLOVÁ, H., 1995: Úspěšný pokus o reintrodukcii husy velké (*Anser anser*) na rybnících Bohdanečska. Panurus, 6.
ŠTASTNÝ, K., RANDÍK, A., HUDEC, K., 1987: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v ČSSR 1973/77. Academia, Praha.

ADRESA AUTORA:

Mgr. Vladimír Lemberk
Východočeské muzeum
Zámek čp.2
530 02 Pardubice

Foto: Hnízdo husy velké na rybníku Baroch u Pardubic (foto V. Lemberk).

Foto: The nest of greylag goose on the Baroch fishpond in close neighbourhood of Pardubice (foto V. Lemberk).